

УДК 351.74(474.2)

Чумак В. В.кандидат юридичних наук
(Харківський національний
університет внутрішніх справ)

DOI: 10.31733/2078-3566-2017-4-138-142

ДЕПАРТАМЕНТ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЕСТОНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ЯК СУБ'ЄКТ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВООХОРОННОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

Охарактеризовано адміністративно-правові засади діяльності Департаменту муніципальної поліції Естонської Республіки як суб'єкта реалізації правоохоронної функції держави. Особливу увагу приділено з'ясуванню своєрідності правової природи означеної інституції. Також обґрунтовано доцільність використання досвіду діяльності муніципальної поліції Естонської Республіки в Україні.

Ключові слова: департамент, досвід, діяльність, поліції, Естонія.

Постановка проблеми. Незмінний шлях на децентралізацію влади в українській державі передбачає кардинальне реформування в багатьох сферах суспільного життя країни. Розпочата муніципальна реформа покликана визначити пріоритетні напрямки розвитку самоврядування, одним з яких є провідна роль органів місцевого самоврядування в охороні громадського порядку на місцевому рівні [1].

Останні події в Україні продемонстрували неспроможність існуючої системи органів поліції забезпечувати достатній рівень громадського порядку, тому адміністративна та муніципальна реформи повинні також бути спрямовані на докорінну зміну правоохоронної системи. Історична ретроспектива та досвід закордонних держав яскраво доводить, що створення муніципальної поліції дозволяє побороти нагальні проблеми в цій сфері, проте відсутність законодавчого врегулювання правового статусу муніципальної поліції стає на перешкоді розвитку цього інституту [2].

Україна разом з іншими прогресивними державами активно співпрацює з багатьма країнами світу та бере участь у вирішенні правових і правозастосовних проблем. Відповідно, зовнішньополітичні відносини України суттєво впливають на формування національного законодавства із урахуванням міжнародних правових стандартів і досвіду зарубіжних країн.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв’язання даної проблеми. Загальні проблеми здійснення повноважень органів місцевого самоврядування в охороні громадського порядку та окремі аспекти організації та діяльності муніципальної поліції аналізувалися у роботах М.О. Баймуратова, О.В. Батанова, К.С. Бельського, Ю.О. Волошина, О.П. Герасимова, Л.М. Долі, А.В. Губанова, Т.І. Гудзь, Я.М. Когута, О.М. Кононова, Ю.М. Коломієць, І.О. Огневої, Д.О. Єжевського, А.М. Подоляки, О.М. Попова, О.С. Проневи́ча, А.В. Сергєєва, К.В. Сесемка, Ю.П. Соловея, Є.Ю. Шихова та ін. На сьогодні це питання активно обговорюється політиками, громадськими діячами, та що найважливіше – місцевими головами. Попри інтенсивність досліджень проблематики правового забезпечення діяльності муніципальної поліції, залишається не дослідженим досвід країн Балтії щодо функціонування муніципальної поліції, і тому вони потребують подальшого розгляду.

Метою статті є з’ясування адміністративно-правових засад діяльності Департаменту муніципальної поліції Естонської Республіки як суб’єкта реалізації правоохоронної функції держави.

Виклад основного матеріалу. В Естонській Республіці муніципальна поліція була створена в 2003 р. за рішенням міських зборів Таллінна. В якості окремого департаменту в структурі муніципалітету діє з 14 грудня 2006 р. після затвердження Статуту [3].

Департамент муніципальної поліції (скорочено – МуПо) є окремим органом, що входить до структури міського управління Таллінна. У складі департаменту передбачено 110 посадових місць [4].

Муніципальна поліція, як орган охорони порядку, діє з 1 липня 2014 р. після набрання чинності закону про охорону громадського порядку [5].

Згідно зі Статутом про муніципальну поліцію, який затверджено 14 грудня 2006 р., муніципальна поліція має постійне місце дислокації у Міській адміністрації, підпорядковується місцевій раді, а саме – міському голові, має свій герб та печатку, діє в межах міського та національного законодавства, більшою мірою спрямована на захист місцевого законодавства [3].

Муніципальна поліція бере участь у здійсненні контролю за громадським порядком на території міста та за виконання місцевих нормативно-правових актів. До завдань департаменту входить:

- 1) охорона власності міста Таллінна;
- 2) перевірка проїзних квитків у міському громадському транспорті;
- 3) здійснення провадження щодо порушень правил паркування;
- 4) здійснення контролю за утриманням домашніх кішок і собак;
- 5) здійснення контролю за діяльністю таксі на муніципальній території;
- 6) тимчасове регулювання руху транспорту у разі порушення руху на дорогах;
- 7) інші функції, які будуть передбачені та затверджені місцевою радою [3].

Згідно зі статутом Департамент очолює директор, який призначається і

звільняється з посади міською радою, призначається він за пропозицією мера.

Директор департаменту виконує такі завдання:

- 1) керує діяльністю Департаменту та несе відповідальність за виконання поставлених завдань;
- 2) забезпечує в межах своєї компетенції виконання завдань міста Таллінна;
- 3) призначає та звільняє з посади посадових осіб, а також укладає, змінює і припиняє трудові договори допоміжного персоналу;
- 4) визначає завдання, обов'язки та відповідальність персоналу;
- 5) призначає офісний персонал, бонуси, доплати і надбавки;
- 6) відповідає за Департамент і його адміністративний бюджет;
- 7) здійснює заходи з поліпшення економічної і технічної бази професійного розвитку, умов праці, а також підвищення кваліфікації державних службовців;
- 8) затверджує порядок носіння уніформи;
- 9) представляє Департамент [3].

Структуру Департаменту муніципальної поліції визначає міська рада міста Таллінна та затверджує міський голова. На сьогоднішній день до структури Департаменту МуПо входять такі відділи:

- відділ розвитку та обслуговування;
- відділ у справах реєстра;
- відділ по здійсненню виробництва;
- патрульний відділ [4].

Кожен відділ має свого керівника, який підпорядковується директору Департаменту муніципальної поліції, призначається на посаду міською радою за поданням останнього.

Співробітники департаменту запобігають та виявляють порушення громадського порядку в місті Таллінні. Муніципальна поліція може застосовувати загальні заходи державного нагляду, спеціальні заходи державного нагляду і безпосередній примус (вплив на фізичну особу, тварину або річ за допомогою фізичної сили, спеціальних засобів або зброї) [3].

Діяльність МуПо покликана підтримувати правопорядок та забезпечувати законність у досить великому регіоні для Естонії – місті Таллінні, який може фінансувати такий правоохоронний орган, функції якого покладаються на місцеву поліцію та здебільшого покликані поліпшити службу загальної поліції (у Статуті про МуПо ми не побачимо нічого про розкриття кримінальних справ та агентурну діяльність), «перекрити» нестачу кадрів органів поліції.

На особливу увагу заслуговує той факт, що діє муніципальна поліція у місті Таллінні на гласному, точніше – «прозорому» базисі. Про це свідчить той факт, що під час уведення в Естонії електронного уряду Інтернет також використовувала і місцева поліція. Через інтернет-ресурс кожна особа, яка мешкає у Таллінні, може повідомити поліцію про правопорушення, а також

прочитати звіт про діяльність цього органу публічної влади [4].

Таким чином, Департамент муніципальної поліції у місті Таллінні необхідний для надання населенню юридичних консультацій, перекриття нестачі кадрів для загальної поліції, стабілізації соціальної напруги серед мешканців, підтримання довіри до місцевої влади, для підвищення авторитету загальнодержавних органів влади, підвищення контролю за криміногенним середовищем, охорони громадського порядку, спокою, забезпечення охорони власності місцевої громади чи державної власності.

Висновки. Таким чином, можна констатувати, що муніципальна поліція в Естонії є елементом одночасно і національної правоохоронної системи, і організаційного механізму реалізації муніципальної влади. Вона створюється за ініціативою місцевих спільнот, підпорядковується органам місцевого самоврядування, діє на підставі закону у межах чітко визначеної юрисдикції, активно взаємодіє із загальнодержавною поліцією та органами державної влади. Вивчення правового статусу, особливостей організації та діяльності муніципальної поліції в зарубіжних державах має важливе значення з огляду на те, що вітчизняний досвід не знає достатньо урегульованих у правовому відношенні муніципальних підрозділів поліції.

Вважаємо, що в умовах впровадження європейських стандартів правоохоронної діяльності та переосмислення ролі органів місцевого самоврядування у забезпеченні правопорядку варто звернути увагу на можливість втілення у перспективі ідеї муніципальної поліції з урахуванням зарубіжного досвіду.

Становлення та розвиток муніципальної поліції в Україні на сучасному етапі вимагає чіткого визначення її правового статусу, завдань, форм та методів діяльності, дієвого механізму фінансування підрозділів на законодавчому рівні.

Розробка та прийняття науково виваженого з позиції теорії та практики Закону України, який би визначив статус муніципальної поліції, а також привів у відповідність інститут муніципальної поліції із завданнями та функціями місцевого самоврядування, є вкрай необхідним.

Бібліографічні посилання

1. Капітонова Н.В. Муніципальна поліція: плюралізм наукових підходів / Капітонова Н.В., Харченко Н.В. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/1_2017/5.pdf
2. Орлов В.О. Сучасні проблеми становлення та розвитку муніципальної міліції в Україні / Орлов В.О. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/Admin/Downloads/fp_index.htm_2013_3_74.pdf
3. Tallinna Munitsipaalpolitsei Ameti põhimäärus : **määrus** nr 70, 14 detsember 2006 / Tallinna Linnavolikogu [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://oigusaktid.tallinn.ee/?id=3001&aktid=106542&fd=1&q_sort=elex_akt.akt_vkr. – Статут муніципал. поліції Таллінна (естонською) від 14.12.2006.
4. Munitsipaalpolitsei [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tallinn.ee/munitsipaalpolitsei/>. – Офіц. сайт муніципал. поліції Таллінна.
5. Korrakaitseadus : Vastu võetud 23.02.2011 ; RT I, 22.03.2011, 4 ; jõustumine

01.07.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.riigiteataja.ee/akt/112072014084>. – Закон Естонської Республіки про охорону громадського порядку від 23.02.2011.

Надійшла до редакції 30.11.2017

Chumak V. V. Department of Municipal Police of the Republic of Estonia as a subject of implementation law enforcement functions of the state. This article states that the Municipal Police Department is a separate body that is part of the Tallinn City Government structure. The department has 110 posts.

It is stressed that the municipal police as a guard body of the order is in force on July 1, 2014, after the entry into force of the law on the protection of public order. According to the Statute of the Municipal Police, approved on December 14, 2006, the Municipal Police have a permanent seat at the City Administration, is subordinate to the local council, namely the mayor, has a coat of arms and seal, operates within the framework of city and national legislation to a greater extent is aimed at protecting local laws.

It was emphasized that the municipal police involved in the control of public order in the city and for the implementation of local regulations. The tasks of the department include:

- 1) the protection of the city of Tallinn;
- 2) checking of tickets in public transport;
- 3) carrying out proceedings concerning violations of parking rules;
- 4) control over the maintenance of domestic cats and dogs;
- 5) control over the activities of a taxi in the municipality;
- 6) temporary regulation of traffic in case of traffic violation on roads.
- 7) other functions that will be envisaged and approved by the local council.

The structure of the Department of Municipal Police is determined by the city council of the city of Tallinn and approved by the mayor. The structure of the Department of Municipal Police includes the following departments:

- development and service department;
- department for case management;
- department for implementation of production;
- patrol department.

It was pointed out that the Tallinn City Municipal Police Department is required to provide legal advice to the population, to overcome the shortage of personnel for the general police, to stabilize the social tension among the townspeople, to maintain confidence in the local authorities, to increase the authority of the national authorities, to increase control over the criminal environment, to protect the public order, rest, securing the property of a local community or state property.

Keywords: *department, experience, activity, police, Estonia.*

* * *